

ՄԷՃՄԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Իշ պու Մէճմուայր Հալապիս , բազար , եօրթու վէ ճու մա կիւնդերինտէն մատա պու զրթնատա եւ վիկէ նէշր օրուանադ տրո : Սէնէլիյի բէշին օլարադ 200, Ալթը այլըդը 110, Իւշ այլըդը 60 զրո : վէ թանէսի 1 զրո : Տաշրալար իշին պէհէր նու մէրօսունա բօսթա իւճրէթի ալընաճադը իսասէթէն պէյան օլունուր :



Իյանաթըն պէհէր արասը պիր տէֆա-լը 3, իթի տէֆա իշին 2, Իւշ տէֆա իշին 1 1/2 զուրուշ , իւշ տէֆատան զիյատէ օ-լան , վէ դայէթ ուզուն իյանաթ իշին այ-րըճա բազարըդ օլունուր : Տաշրալարտան կէշէն մէքթուպ վէ իյանա-թըն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէժնտէրէնլէրին իւզէրինէ օլունուր պէյան օլունուր :

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԵԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԵ ՆԵՓԻԱՅԵ ՄԵՅԻՐԷՅԷ ՄԻՐԹԱՅԷԼԻԳ ՂԱԶԷՐԱՅ

ԱՍԻՐԱՆԷ 5 ՄԱՐՏ

ՇՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆ ԱՌԻ ՀԱՅՍ

Մտադրութեան արժանի են յե-տադայ յօգուածոյն խորհրդածու-թիւնները՝ զոր կը կարգանք «Հոռոմայ Օրագրոյն» մէջ Պապին առ Հասուն-եան ուղղած մէկ շրջաբերականին վրայ :

Ա.

Ուշի ուշով կարգացինք այն եր-կարբան շրջաբերականը՝ որն որ թէ և 1873 Յունվար 6ին գրուեր է , աւ-կայն փետրուար 18ին տպուեցաւ ի Հոռոմ : Մեր Որեւելեան թղթակից բա-րեկանները չիմացուցին մեզի տակա-ւին թէ արդեօք հրատարակուեցաւ հոն ալ այս գրութիւնը , որն որ ուղ-ղեալ է առ ամենայն Հայոց որք-կոն ի խաղաղութեան և ի միաբանութեան Առաքելական Սուրբ Աթոռոյն հետ :

Այս Շրջաբերականին ընթերցումը համոզեց միայն զմեզ որ Ս. Պապը սոյն գրութեամբ ոչ թէ անոր բան մը կը խօսի՝ այլ Հայոց խնդրոյն վրայ ան-րէն ալ խօսի :

Շրջաբերականին առաջին հինգ յօդուածները կը պարունակեն յառա-ջաբան մը յորում Ս. Պապը Աստու-ծաբանական վարդապետութիւն մը կը յեղիկէ սրբոյն Պետրոսի և Հոռ-մայ քահանայապետաց նախագահու-թեան վրայ , ետքը կ'սկսի լուծել այն «կրօնաքաղաքական» դժուարութիւն-ները՝ զորոնք Օսմանեան կառավարու-թիւնը և Հայոց հասարակութիւնը ի-րեն դէմ կը յարուցանեն :

Շրջաբերականին թէ յառաջաբա-նին և թէ միւս մասերուն մէջ բնաւ նորահնար բան մը չկայ , այլ գրեթէ համառօտութիւն մըն է Ուրիւհաթ Նորալիւսի մէջ զիւրեան «սինդի» ինչ-որ անուամբ հանած գրքոյկին որ տպուեցաւ ի փարիզ ի տպարանի Շամ-րօ Գիւորդին 1872 ին , և աւելի հա-մառօտութիւն կրնանք սեպել նոյն Անգլիացի գրքոյկին երկրորդ մա-սին որ մակագրի . «Կուճումն դժուա-րութեանց ծագելոց ընդդէմ Իէվէր-սուրուս կոնգակին» :

Այս ընդհանուր գիտողութիւնը ը-նելէն յետոյ՝ կ'իմքանք համառօտ քննադատութիւն մը ընել սոյն քահա-նայապետական գրուածոյն վրայ : Պա-պութեան գործող վրայ դատաւոր կանգնելու դիտաւորութիւն չունինք և ոչ ալ մեզի կատականի , միայն հաւ-կաւոր կղատենք քանի մը ծանօթու-թիւններ տալ հոս , որպէս զի հասա-րակաց կարծիքը կարենայ ըստ ար-

ժանոյն դատողութիւն ընել Շրջաբե-րականին նիւթոյն վրայ և տեղեկու-թիւն ստանալ սոյն գրուածոյն մէջ պարունակած իրաւանց և գործառ-նութեանց վրայօք :

Ս. Պապը իւր Շրջաբերականին մէջ փաստաբանի դերը կկատարէ ի պաշտ-պանութիւն իրեն դատին և կը ջանայ արդարացնել իր գործքերը Օսման-եան Պետութեան առջև , որն որ գը-րեթէ հինգ տարի խորախորհուրդ քըն-նութենէ մը ետքը կտրեց իրեն դա-տաստանը ընդդէմ ինքնիշխան զոր-ծող պապութեան : Բայց այսու հան-դերձ վէճը լնցած չսեպուիր , ուստի և ոչ ալ կը կրնանք իրաւունք կու-նենան դայթակելու մեր գրուածոյն վրայ , որովհետև այս Շրջաբերականին վախճանը վատիկանեան ժողովոյն առ Պապն առած առաջնութեանց զոր-ծադրութիւնը չը գիտէր , ինչու որ իւր խօսքերը առ Հայս միայն ուղղեալ են և ոչ թէ առ ամենայն հաւատաց-եալս ընդհանուր եկեղեցւոյն :

Բ.

Շրջաբերականին յառաջաբանը դիտողութեան արժանի կէտ մը չը պարփակէր : Ս. Պապը կըսէ թէ ամեն ժամանակ առանձին փոյթ և ինամբ մը ցուցուցած է Ուրեւելեան եկեղեցւոյն օգտին համար , այսու հանդերձ բո-լոր ի գրեթէ երեք են իւր հոգադրու-թիւնքն , որուն պատճառը ես ալ չեմ գիտեր կըսէ : Թէ որ անխոհմտութեան կեղտը վրանիս չգրուիր՝ պարզ ու մեկեն կըսենք թէ ասոր պատճառը ամենապայծառ է . Ուրեւելեան եկե-ղեցւոյն երջանկութիւն և օգուտ ըսե-լով բոլորովին տարբեր բան կ'իմանան սոյն եկեղեցիք Ս. Պապին իմացածէն Պիոս Թ . 1848 յունուար 6 ին իւր քա-հանայապետական թղթոյն մէջ խոս-տացած էր պահպանելու Ուրեւելեան եկեղեցւոյն բարեկարգութիւնը , այ-սինքն սովորութիւնները և արարողու-թիւնները , սակայն այս խոստման վը-րայ եղած գործքերը սոյն բարեկար-գութիւնը փոփոխելու նպատակին դի-մեցին , Այս , այսպիսի փոփոխութիւն-ներ կրնան յօգուտ և յերջանկութիւն ըլլալ Հոռոմայ եկեղեցւոյն , սակայն Ուրեւելիք որոնք կը ճանչնան թէ ինչ է իրենց երջանկութիւնը կազմողը , իրաւամբ չուղեցին Պապին փափաքը լրացնել , և այսպէս Պիոս Թ . ին «հայ-րական խնամքները» յաջող ելք մը չունեցած իրեն դիտաւորութեան հա-մեմատ , Ուրեւելեան իմանայ Ս . Պապը որ ինդիքը ոչ թէ սակաւաթիւ «անա-մթ» մարդկանց վրայ կը յարձի (ինչ-

պէս որ կանուանէ զհայս) այլ բոլոր Ուրեւելեան եկեղեցւոյն վրայ :

Հինգ տարիէ ի վեր է որ Ս. Պա-պէն վճռուած սոյն փոփոխութիւնն-ը չգործադրուեցան , և նոյն իսկ ի-րեն սիրելի կղած որդիքներն ալ կըր-կին անգամ բողոքեցին իրեն տրամա-դրութեանց դէմ , յայտարարելով միան-գամայն որ կուզեն պաշտպան հանգի-սանալ իրենց իրաւանցը : Այս բաժա-կը հաստատուի 1857ին ազգային ժո-ղովոց առեւտրոց վկայութեամբ , 1867ին սինհոդոսին ներկայացուած աղերսագրով , դարձեալ սոյն Սին-հոդոսէն հաստատուեալ յանձնաժողովին առջև եղած յայտարարութիւններու վր և վերջապէս մօտ ատենները Բ-իւրան տրուած յայտարարական աղեր-սագիրերով : Գրիստոնեայ եկեղեցւոյն զգաժմունքը յայտնապէս կտեսնուի ետո ճիւղում : Բայց թէ ինչ գէշար գիւնը ունեցան Ս. Պապին անոնց հա-մար ըրած տրամադրութիւնները . Ը-սածիս յայտնի ապացոյց կրնան ըլլալ Մարտի , Մէյքիք և Ասորի , եկեղե-ցիները որոնց բնաւ ազգեցութիւն մը չըրին 1867 ին իրենց ուղղեալ Առա-քելական թղթոյն սպառնալից յայտա-րարութիւնները , Ուրեւելեան եկեղեցւոյն երջանկութեան և օգու-տը ոչ երբէք կարող ինաւորեն զանոնք Ուրեւելեան ընկող և բառնալով մի-անգամայն անոնց հնաւանդ իրաւունք-ները և արտօնութիւնները : Ի վերայ այսոր ամենայնի կը յուսանք տակաւին որ Ս. Պապը գիտնալով որ իւր հայ-րենական խնամքները ի գերե կեղան (ինչպէս ինքը կըսէ Շրջաբերականին մէջ) և ազգային խնդրոյն խորը թա-փանցելով մեր մանրամասն տեղեկու-թիւններով , պիտի կարենայ իւր գոր-ծող ընթացքը փոխել և կրկնել Բե-նեւեկտոս Եր . ին այս խօսքերը . «Կը հրամայենք որ Ուրեւելեան եկեղեցւոյն ամեն սովորութիւնները և ծէսերը , որ Ս . Հայրեհայն իրենց աւանդեալ են , աւերողապէս պահուին» :

Գ.

Ուրեւելիք կոնպէնք երկարապա-տուժը ըլլալ Շրջաբերականին աստուտ-ծաբանական մասին վրայ , որովհետև մեր նպատակը միայն սոյն գրութեան կրօնաքաղաքական յօդուածը քննել է . այսու հանդերձ անօգուտ չենք համարեր քանի մը գիտողութիւններ ընել նաև սոյն մասին վրայօք , Ս . Պա-պը իւր վարդապետութեան հիմը այս հետադարձ սկզբունքներուն վրայ կը հաստատէ :

Եպիսկոպոսաց իշխանութիւնը Պա-պէն միայն շնորհեալ է .

Պապին կարողութիւնը եկեղեցա-կան կանոնէ մը կապեալ չէ :

Աւանդութիւնը և եկեղեցական օ-րէնքները չափ չեն կրնար դնել իրեն կամացը :

Ուղղափառութեան էութիւնը ա-նոր բացարձակ կամաց հնազանդելուն վրայ կը կայանայ :

Ով որ իրեն ինքնիշխան կամացը կընդդիմանայ հերետիկոս և հերձ-ուածող է :

Կը կրկնենք դարձեալ որ մենք Ս . Պապին կրօնական սկզբանց դա-տաւոր չենք ուզեր ըլլալ , միայն կու-զենք բացատրել այն պատճառները որովք Հայոց հասարակութիւնը ընդ-դիմացան 1867 Յունիս 12 ին իրեն ուղղեալ առաքելական կոնգակին ինքնահնար որոշողութեանցը , կոն-գակ մը , որ Ուրեւելեան եկեղեցւոյն հնաւանդ իրաւունքները և արտօնու-թիւնները կը չլինէ :

Չենք գիտեր թէ արդեօք Ս . Պապին վերոյիշեալ սկզբունքները նոր օրերս իւր մասն հաւատոյ հաստատ-եալ են :

Այս միայն ստոյգ գիտենք որ , Եպիսկոպոսք իրենց իշխանութիւ-նը առաքելոց ձեռքէն կընդունին և ոչ թէ միջնորդութեամբ Պապին և Ս . Աթոռոյն : Այս յետին կարծիքը քանի մը Անգլիկանական վարդապետաց ծնունդն է , որով ընդհանուր աստ-ուածաբանական սկզբունք մը չկրնար կայացնել :

Պապերը իրենց ընտրութենէն վեր-ջը երդում կ'ընեն պահելու Ս . Հարց և Տիեզերական ժողովոց կանոնները :

Պապերը յայտարարեցին թէ Հը-ռոմայ Ս . Աթոռոյն իշխանութիւնը չկրնար վճիռ մը տալ ընդդէմ հընա-ւանդ սահմանադրութեանց :

Պապերը յայտարարեցին թէ ոչինչ պիտի սեպուին քահանայապետաց այն վճիռները՝ որոնք հնաւանդ կանոնաց կհակադրակին :

Կանոնները կը հաստատեն թէ հա-ւատացեալք պարտաւոր չեն հնազան-դելու իրենց հովուաց հրամանաց և գործողը՝ եթէ ասոնք եկեղեցւոյն օ-րինաց դէմ կմաքառին :

Պապերուն երդումը այս է , որ ամենայն ճշդութեամբ պիտի պահեն և յարգեն եկեղեցական կանոնները մինչև ցնչանախեց անգամ :

Աստուածաբանները կը սորվեցնեն թէ եկեղեցական պատիմները ոչինչ են թէ խօսքը կանոններուն համա-ձայն չեն տրուիր :

Թէ որ Աստուածաբանութեան վը-րա երկարապատում կուզէինք ըլլալ ,

ինչպէս որ Ս. Պապը իւր շրջաբերա-
կանին մէջ կընէ. կարող էինք մեր
սկզբունքները հաստատել յառաջ բե-
րելով Աստուածաբան վարդապետաց
վկայութիւնները, բայց այս բանը տե-
ղի չունի համառօտ յօդուածի մը մէջ,
Մեր այս սկզբունքները ծանօթ են
բոլոր աշխարհքիս, և ասոնց ճշմար-
տութիւնը ցուցունելու համար կը հրա-
ւերենք ոչ միայն հանճարեղ մարդիկ,
ներք ալ ամենէն բարեմիտ կաթո-
լիկները:

Այսպիսի բաւական ըլլայ շրջաբե-
րականին Աստուածաբանական մասին
վրայօք. Գրանք հիմն Հայոց հասարա-
կութեան և Օսմանեան պետութեան
իրաւանց վրայ՝ զորոնք սոյն շրջաբե-
րականը բանի տեղի չհամարիր:

Գ.

Հախ և առաջ կարծես Ս. Պապը
կը զլանայ Արեւելեացի որ և իցէ իրա-
ւունք և արտօնութիւն և անգիտա-
նալ կը ձեւանայ որ Արեւելեան Եկե-
ղեցոյն գրութեանը, նկատմամբ պա-
պութեան, աննման և անհասարար է
Արեւմտեան եկեղեցւոյն գրութեանը,
Շրջաբերականին հեղինակը կը ջնջէ
բոլորովին Արեւելեան եկեղեցւոյն և
անոր պատրիարքութեանց սահմա-
նադրութիւնը, վասն զի յառաջ կը
բերէ իւր հիմն իր պատճառաբանու-
թիւնը քանի մը եպիսկոպոսաց խօս-
քերը, որոնք զուրցուած կամ գըր-
ուած են նոյն ժամանակուան պարա-
գայից և խնդրոց համեմատ, այնպի-
սի եպիսկոպոսաց՝ որոնք Հռոմայ քա-
հանայապետաց անձնուէր էին և կամ
կղերական կողմնակցութեան մը պաշտ-
պանք:

Սենք ուղեր տարակուսիլ շրջաբե-
րականին հեղինակին բարեմտութեան
վրայ, բայց իւր միամտութիւնը կը
դարձանէ զմեզ. վասն զի բաւական
գիշարտաբանութիւն ունի իր խօս-
քութիւնները՝ զորոնք սոսկական գրա-
գետներ և օրագիրներ յառաջ կը բե-
րեն, մէկը ի թողով բոլորովին փո-
րեանոյ տիկնորական ժողովքի մը
վճիռները, զորոնք այնչափ անզամ
Հայոց հասարակութիւնը կղերականաց
առարկեցին, որոնց վրայ դարձեալ
նոր օրերս խոհեմազարդ, հանճարեղ
և բարձր աստիճանի անձն մը խօսե-
ցաւ: Շրջաբերականին հեղինակը թէ և
բանի տեղ չընէ «վերջական պա-
տասխան Արեւելեացի առ Արեւմտ-
եայ» և ըսուած տետրակին հեղինա-
կին աստիճանը և հմտութեանը, սա-
կայն չկրնար օրեկից կերպիւ անար-
գել արքեպիսկոպոսի մը ձայնը որն որ
վատիկանեան ժողովքին աշխատու-
թեան մը մասնակցը եղաւ:

Փորքենտիոյ ժողովքը այնպիսի ան-
լուծանելի դժուարութիւն մըն է Հը-
ռոմայ արքունեաց պաշտպաններուն
առջև որ կուզեն ոչնչացունել բոլոր
այս ժողովքը, որպէս զի կարենան զե-
ր. ծանիլ սոյն խօսքերուն ազդուութե-
նէն որոնք կը կարգադրեն Արեւմտեան
և Արեւելեան եկեղեցեաց մէջ եղած
միութեան դաշնագրոյն մէջ: Յուցու-
ներու համար թէ Շրջաբերականը ի-
րաւունք ունէր չիշատակելու այսպի-
սի մեծ դժուարութիւն մը, զոր կա-
րող չեն լուծել քանի մը եպիսկոպո-
սաց մթին խօսքերը, պատշաճ կը սե-
պենք Գեր. Գաղանճեանին գրութեան
քանի մը տողերը յառաջ բերել, որով
հուշակաւոր Արքեպիսկոպոսը ազդու
և մեկին բացատրութեամբ մը փըր-
քենտեան ժողովքին խօսքերուն ուժը
կարողայտէ:

Գեր. Գաղանճեանը բացատրելով
նախ որ Արեւելեան եկեղեցին կը զա-

նազանի Արեւմտեանէն ոչ միայն իրեն
արարողութեամբ, այլ և իրեն հընա-
ւոնդ իրաւունքներովը և արտօնու-
թիւններովը, կը յաւելու. վերջը այս
խօսքերը. «բաւական է յառաջ բե-
րել փորքենտեան ժողովքին Սիւնհո-
«դոսական մեծահոգի դաշնագրու-
«թիւնը՝ որով փոփոխակի Պապը և Ս.
«րեւելեան Պատրիարքունքը մէկմէկու
«հետ կապուեցան Արեւմտեան ընդհա-
«նուր ժողովքի մը մէջ, Արեւելեան Պատ-
«րիարքունքը Պապին ընդհանուր եկե-
«ղեցւոյն վրայ դիմաւորութիւնը ճանչ-
«նալով և փոխադարձ Պապերն ալ Ս.
«րեւելեան պատրիարքական ակնուռ
«սեփական իրաւունքները անարատ և
«անբռնաբարելի ըլլալը ճանչնալով, իւ-
«այս ոչ թէ Պատրիարք կողմանէ զի-
«ջողութիւն մը ըլլալով, այլ ընդհա-
«նուր ժողովոյ գործքերուն և եկե-
«ղեցական կանոնաց մէջ այսպէս ա-
«ւանդուած ըլլալուն համար. ինչպէս
«սոյն փորքենտեան ժողովքը կը բացատ-
«րէ յետագայ խօսքերով. «Ըստ այնմ
«տարազուն՝ որպէս անանդեալ է ՚ի
«գործն տիեզերական ժողովոց և ՚ի
«սուրբ կանոնն:» Իւ այս տարադր և
«ևս կը բացատրէ ըսելով. «ՍՅՈՒՆԻՔԻՆ
«անարատ պահուելով բոլոր արտօնու-
«թիւնները և իրաւունքները Արեւել-
«եան Պատրիարքաց:»

«Ուրիշ ինչ իրաւամբ Արեւելեան
«ուղղափառները պիտի զրպարտուին
«և վատահամբաւ պիտի ըլլան՝ երբ
«ուրիշ բան չեն ստաշտանք ի թէ ոչ
«իրենց պատրիարքական ակնուռ սոյն
«անեղծանելի իրաւունքները և սոյն
«սրբանուէր փորքենտեան դաշնագրու-
«թիւնը ընդդէմ ամենայն բռնական
«ղեղծմանց Հռոմայ արքունեաց:»

Կղերականութիւնը մոռնալ ցու-
ցունելով փորքենտեան ժողովքին վը-
ճիռները, կը ջանայ յեղեղելու Վա-
տիկանեան ժողովքին վճիռները: Ա-
ռանց երկարապատում ըլլալու այս
ժողովքին արժողէքին վրայ, դիւրին
է մեզի լուծելու այս կարճեցեալ դժ-
ուարութեանը նոյն իսկ Հայոց գըրքին
1870 Հոկտեմբեր 26ին ըրած յայտա-
բարութեան այս խօսքերովը. «Վատի-
«կանեան ժողովոյն վարդապետական
«սահմանադրութիւնը ջնջած ըլլալով
«փորքենտեան ժողովքին վարդապե-
«տական վճիռը, չենք կրնար ընդու-
«անիլ որ վատիկանեան ժողովոյն որո-
«շտութիւնը դէմընդդէմ ըլլայ փո-
«րքենտեան ժողովքին որոշողութեանը:»
Իւ ահա այս պատճառիս համար է որ
Հայոց հասարակութեանը 1870 փետր-
ուար 6ին հռչակուող գրութեան մէջ
կըսեն. «կը յայտարարենք առ հաս-
«րակ թէ մեր, մեր կանայքը և մեր
«արդիւնքը կը հաւատանք ինչ որ ուղ-
«ղափառ և Հռոմական եկեղեցին կը
«հաւատայ և կընդունի:» Իւ իրենց
իրաւունքները և արտօնութիւնները
պաշտպանելու համար՝ ձեռք կառ-
նուն Տիեզերական ժողովքի մը հեղե-
նակութիւնը և անոր մէջ հաստատ-
ուած մեծահոգի դաշնագրութիւնը
ղեղեցին և կը պնդեն տակաւին որ ի-
րաւամբ միշտ ուղղափառ եղեն և պի-
տի մնան, թէ և Ս. Պապին կամքը ու-
րիշ կերպով տնօրինէ. վասն զի հաւա-
տացին և կը հաւատան որ ի թէ Պապի
մը գործքերը հակառակ կելլան Ս.
Հայոց և Տիեզերական ժողովքը կանոն-
ներուն, ՈՅԻՆՆ ԵՆ ԵՆ ԱՆՁՈՐ, ինչ-
պէս կըսէր Ս. Լուսն Մեծն:

Շրջաբերական

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՍՊԱՆԻԱ

Շու սահիհ տիր քի բէք չօգ-
իմէրաթօրլար, բէք չօգ գրալլար
թախթա գուուտ էտիպ, պատէհու
թախթան տախի աշաղը էնմիշէր
տիր, Ֆաղաթ չիմալէ գատար, գը-
րալ Սմէտէ կիպի նամուու վէ շան ու-
չէրէֆի վէ պուտան գաթի հիշ պիր
թէհիլքէսիլ թախթանտան աշաղը է-
նէն իմէրաթօր վէ եա գրալ բէք ազ
օլմուշ տուր:

Միւշարիլէյհ նասըլ քի Սպանիա
թաճըր ճէպընէ վէ էնթիլքէլէր իլէ
կիլմէմիշ օլուպ եաղընը Սպանիա միլ-
լէթի մէպուտանը կէօնիլ ըրգալարը,
յըւա կիլմիշ իտի իտէ, պի այնիհի տա-
խի քէնտի միլլէ յիմալէն օլմայան պիր
միլլէթին պիրպիլլէրիլլէ օլան մուհա-
րէպէսիմալ Սպանիա թաճըր պաշըն-
տա թաշըմայ իսթէմէտիլլիտէն քէն-
տի խօշնուտուղու իլէ թախթանտան
աշաղը էնմիշ տիր, վէ շուտու տախի
աշաղտան աշըղա վէ պիլա չիւպէհ
տէյպիլիլիլ քի սապը Սպանիա գը-
րալ Սմէտէ քէնտի պու իսթիֆաղըն-
տան, սօնրատան սօնրայա բիւշման օլ-
մամը տըր: Միւշարիլէյհին քէնտի
պու գարարը հազգընտա հիտ էթ-
տէյի մահզուղիլլէթիլ վէ հէր պիր
տէյլէթին ճիւմալքիլլէթի վէ սէրպէսթ
դաղէթալարընը կէօյլէրէ գատար չը-
գարտըղլարը մէտհ ու սէնալարը պէր
թախթի իթսէք, միւշալ իլէյհին աղը-
լանէ մուհազա էտիպ ճիւտանէ
մէվլէյի իծրայէ գօյուտուղու պու գա-
րարը հազգընտա պիր աղամէթ միւ-
շահատէ իլէ, ֆիլ վազը սապըլ ըՍ-
պանիա գրալ Սմէտէ առէմ թէսմիլլէ
օլմայա շայէսթէ պիր զաթըմըլ տէմէ-
յէ հաճէթ կէօրիլիլիլ:

Իմտի, աճէլթէն արապայա բա-
րէթիլլէ եաղընտա օլան իմանա վասըլ
օլան, իմէրաթօր վէ գրալլարըն բէ-
ղիլ ու ըրմիլլէ վէ կիլիլ ֆիրար իթմէ-
լէրիլլէ, Սմէտէ վէ Սմէտէլլէ ըրֆաղաթ
լարընտա մուրախսապար իլէ շէհրին
հուտուտուհա գատար կէլէն, հէր պիր
սիմասիմտա ճէմ օլան իլտիհաման
իթիֆաթիլլէ ֆաղիլլէ իլէ գապիլլէթիլ
պուլան, մէմէ քէթիլլէ տահա տուր-
մայարը ընճա օլուտան իմէրաթօր վէ
գրալլար իլէ մուպէնէ իտէլիլ:

Շուրասընը տախի ունութմայալըմ
դիք իթմէյի քի, հիշ պիր գրալ հիշ
պիր իմէրաթօր Սմէտէնին պու ֆա-
ղիլլէթիլլէն զիյատէ պիր ֆաղիլլէթիլ
րասընտա պուլունմամալ, վէ սօղըու-
սու, չիմալլէ տէկին հիշ պիր գրալլան
պէօյլէ պիր սալիհ, ֆէյլէսօֆ վէ թէ-
վարիլլէն տըրճա քէնտին պիր մա-
հալ թախթիլ իթմէք արգու վէ դայը-
թիլլէն պուլունմամալը թաճիլլէ
չոյեան տըր:

ԱՆՈՐԹՈ ՍԱՃԱԻ

Հիւքիլմէթի միւնֆէրիտէ մէ-
մուրանընըն ինթիլլապը իչին մարտ
2 թարիլիլ իլէ Բէյթըրատ մէճիլի
թէճէմիլլէ էթտի, Սմէտէնը թիլի-
գա հէր քէլին էմիլլէթիլլէ դաղան-
մըլ օլուտըլարընտան, պու մէճիլլէն
տախի էքսէր գուրայը քէնտիլլէրի
գաղանտըլար:

Լէհիլլէր, ինթիլլապ գաղանտա-
մէսինին միւղաքէրէ օլունմամալը կիւն
գաղանտա պուլունմամալը գարար
վէրմիշ իքէն, պու տէֆա մէմուրան
ինթիլլապընտա հաղըր պուլունմուշ
լար տըր: Ֆիլ վազը Լէհիլլէ մէպու-
լարըն պիրպիլլէն ուլմալ հարաքէթ-
լէր շայեանը թաճիլլէ տիր: Պու

մէճիլլէն թիլլէ մէպուտանը հաղըր
պուլունմամալը տըր, Գարնիլլէ մէպու-
սանընտան տախի եաղընը պիրի հա-
ղըր պուլունմուշ վէ ինթիլլապ օլունտան
մէմուրանտէն պիրի տախի քէնտիլի
օլմուշ տուր:

Կէօրիլլէն շէղարէն Մաճաու-
տէվլէթ մէճիլլէն միւղաքիլլէ մէճիլլէն
ինթիլլապ էթտիլլէ մէմուրալտան խօշ-
նուտ օլուպ, տէֆաթիլլէն մէմուրան ին-
թիլլապը իծրայը օլմայաճաղ տըր:

Պու մէմուրալ մէճիլլէն գարար-
կիր օլան միւտտէթիլլէն ինթիլլապ
գատար մէմուրիլլէթիլլէն տէ գաղանազ
տըլլար:

Շուտու տախի ունութմայալըմ
դիք իթմէյի քի հէրնէ գատար պու
մէմուրալ ինթիլլապ օլմուշ իտէ, կէ-
լէն սէնէ զարֆընտա ինթիլլապ օլու-
տան մէմուրանըն միւտտէթիլլէ մէմուր-
լէթիլլէ թէքիլլէ օլմամը տըր, չիւն-
քի քէնտիլլէրիլլէ մէմուրիլլէթիլլէ մախ-
տուտէ իլէ ինթիլլապ իթմիշ օլան մէճ-
իլլէն գարալիլլէ միւտտէթիլլէ թէքիլլէ
օլմուշ տըր:

Մ. Լուի Պլան շու աթիլլէ քի մէք-
թուպու կարիպալտիլլէ եաղընը տըր:

Աղիլլէմ կարիպալտի
Ֆերաուար 1 թարիլլէ իլէ թէճէմ
միւ իտէն մէճիլլէն, սօլ թարաֆ
աղալարընտան պիրի ալէյիլլէնտէ շէ-
տիտ իսան գուլանտը, Ֆաղաթ քիմ
քի սիլլէ գարարը հաղարէթ իտիլլէն,
հուճուրիլլէթիլլէ գարար իթմիշ օլուր,
իմտի սիլլէ պու կիպի իսանլարա մու-
գապէլլէթիլլէ մաղըրտանէ տարէթիլլէ
թէհամիլլէ իտիլլէ, պու սապը ու
թէհամիլլէ իլէ սիլլէն շան ու շէրէֆի-
նիլլէ տահա գիյատէ քէսպիլլէ շէօհիլլէթ
իտէր: Հազգընտա գապիլլէնտէ
տուլտուլըմը մուհապէթիլլէ, մէճիլլէն
պուլունտան մուրախսալար թարա-
ֆընտան պէյան ու իթաթէ գըրընտը
ղընտա, մէմուրիլլէ իլլէր չըրաբաղ
թաճիլլէ իլլէտիլլէ: Մուրախսալա-
տան պիրիլլէն «էվլէթ պիլ ժէնէրալ
կարիպալտիլլէն տօթլարըլլէ» տէ-
մէսինտէ, վէ Պարնիլլէն տախի «էվ-
լէթ պիլ շէհրիլլէ անր տօթլարըլլէ
լլէ» տէյու իլալլէ իթմէսինտէ, պու
թէհիլլէն սէտալար, սայքի Ֆրանսա-
նըն սէտալար կիպի գալլիլլէնտէ ազա
իթտի:

Լվլլէթ. Ֆրանսա սիլլէ սէլլէր,
Ֆրանսա սիլլէ թէհալլէ իտէր, վէ
պուտան գաթիլլէնտա, էն գիյատէ
թէհիլլէն կիւնտէ պիլլէ քէնտի իչին
ճէնքէլլէնտէն Ֆրանսա ունութմա-
լաճազ տըր, Ֆրանսա սիլլէ չօգ տէ-
ֆա քէնտի նահիլլէրիլլէն մուրախսա
ինթիլլապ իթմիշ տիր, իւնքի սիլլէն
իքինիլլէ վաճարընը Ֆրանսա օլմուշ
տուր, վէ հասըլ Ֆրանսա սիլլէ էն սա-
տըլ էլլալարընտան պիրի նաղարիլլէ
լլէ պազար:

Մուհիլլէ աղիլլէն
Լուի Պլան

Ժէնէրալ կարիպալտի տախի աթիլ-
տէքի ճէվալը եաղընը տըր:

Ֆրանսայը շէրէֆիլլէնտիլլէն ճէլիլ
գալլլէրէ վէ ալլէ խուտու Լուի Պը-
լանա վէ Լուլար Գիլլէյիլլէ:

Հալէն չիմալլէ գատար պաղըլա-
րը լայպ օլմուշ վէ լանէթիլլէ պիր տա-
վայը թասահուպ իթմէք իչին նութգ-
լար իլլատ իթմէքտէ իսթիլլէ տէ մէ-
րալլընտա մուլաֆիլլէ օլմամալ-
տա տըրլար, վէ պուտուլա, մուսալ-
լաթըլլէ, հիւքիլլէ իլահիլլէ, պար-
պարըլլէ, վէ եալանըլլէ, քիւլ-
լին մահիլլէ օլմուշ օլմուշ տալլալլէ
մաղտա տըր: Շիմտիլլէ տէկին նիլլէ
նիլլէ առալար նէ գատար իւքէնճէ-
լլէն գուրպան կիլլէրիլլէ, գալլարը

Միևտոյն՝ ժիւմեմեռնեան պէրի տէրտ
ու մէշագդաթի պոյունտու լազը պիթնոտ
պոյնտու մուղ էրիւր, ֆագաթն արձմ. ֆէ.
լըքէթէր իշխնտէ գալլովիլ զաւրանաթ,
էւ էքնէրէ՝ զամրիթիլ գալլաբգտան
ստերա, նիհայէթ ճէսիւ միլէթէրին
սէրպէսթիլէթ ըլլըլընը կէօրիւմիւզլէ
կէօրուլը, պու ըլլըգ պլր վագրթ
ու զաթնամըլ իքնէ, իշթէ պու տէշ
ֆան քանվաշ քանվաշ քանվաշ պու
կիւնքի կիւն. իսէ կիւնէշ կիւնի
թարաֆա ըլլըգ վէրմէքտէ տիր:

Զվիգէրի, Ֆրանսա, վէ Սպանեա
սիդ պէօլեք պիր թէմէլ Օւուպ, պէ-
շէրիյէթիկ սասառէթ ու իդպալի սի.
զին իւզէրինիզտէ թէսիս օյաճադ
աւր, Պու կիւնքի կիւն սիզէ թէաճ.
ճիւպ իթմէքտէ օյան Էւրոքա տէվէթ-
էրի, սիզին պրրադադրընըը իգտէն
սիդիւն կիպի քէտին իզ պէլ սազ, եա-
լընը Նէր քէտին իզ պէլ ու սէնֆաս.
Դճ գու վէթ իլէ եւրիւյէճէք տիրէր,
ժ. Կարիպալտի.

— Զաթը հազրէժի Սատրազամի
բերչէմպէ կւնիւ թէրաանէյէ թէշ-
ըիֆ իլէ, ինշաթ տէրտէսթ պուլու-
նան զըրհը կէմինին մաքինասընը մու-
այէնէ իթմիշէր տիր .

« Գարնաւալըն սօն » ալը կիւնիւ
լունլալըն արլըդ. եէյէճէք էքմէք.
էրլ տաիլի դաւամըշտը, չիւնքիւ պլը
տանըն լժէքմիւ մալըն՝ միւլքիւնիւ
ալմըշլալը խիւ. վէ ոլ կիւնքի կիպի
ճըդ. քէնտալէրինէ միւշքիւ կէօղիւք.
էտի, ոլ կիւնիւ պապա վէ գըղ իքի.
ի պլրլըքտէ տէրտնադ. պէօյէ կիւ
էքեռէ, հալլէրինին սօնու նէրէյէ վա-
նաադընը միւլահադա իլթմէյէ պաշ-
մըշլալը խիւ :

Աթինա 14 մարտ .
Լօրիում մատենի շրթէթ գա.
ունարը թաստիգ օլունտու : Սէզ
կը յարթէթէն .

Էսհամը սւմուսի	54 1—4
1865 Իսթիգրազը	74 1—2
1869 Իսթիգրազը	66 1—4

Ինկիրիլ ֆոնտոսու. 92 7—8
Իթալեա ֆոնտոսու. ———

